

Exporteren naar Duitsland

Uw exportmarkt kiezen

Inhoud

1.	Algemene informatie	3
2.	Bijkomende indicatoren	5
	Economische indicatoren	5
	Sociale en milieu-indicatoren.....	5
	Vrijhandelsovereenkomsten	5
3.	Ter plaatse: een stappenplan	6
	Markttoegang en eerste contacten	6
	Exporteren.....	6
	Interessante markten voor een eerste export	8
4.	Ondernemingsklimaat	11
5.	Wat kunnen wij voor jou betekenen?	12
	Onze contacten ter plaatse.....	12
	Nuttige websites om je in te verdiepen	12

1. Algemene informatie

Na een daling van 1,1% in het tweede kwartaal van 2024, is het bbp in het derde kwartaal met 0,4% gestegen, aangedreven door zowel particuliere als overheidsconsumptie. De grote onzekerheid rond de financiering en uitwerking van maatregelen ten gunste van de groene transitie ondermijnt het vertrouwen van investeerders en consumenten. In september 2024 lag de industriële productie 4,6% lager dan een jaar eerder. Ondanks de daling van de energieprijzen lag de productie in energie-intensieve sectoren in september 2% onder het niveau van een jaar eerder, en de productie in de autosector, die erg schommelt, nam opnieuw af na een sterke toename in augustus. In de verwerkende industrie daarentegen trokken de nieuwe orders in september weer duidelijk aan (+4,2%). Het jaarlijkse algemene inflatiecijfer steeg van 1,8% in september naar 2,4% in oktober, voornamelijk door de stijging van de prijzen voor voedingsmiddelen en diensten. De kerninflatie, die steeg van 3,0% in september naar 3,3% in oktober, blijft hardnekkig hoog door de sterke stijging van de dienstprijzen, die in oktober 4,8% bedroeg. In het derde kwartaal van 2024 is het nominale loon per werknemer op jaarbasis met 5,1% gestegen, wat de reële lonen verhoogde en bijdroeg aan een herstel van de detailhandelsverkoop in volume tussen juli en september. Ondanks tekenen van afkoeling blijft de arbeidsmarkt sterk, zoals blijkt uit de stabilisatie van de werkloosheidsgraad en het hoge aantal openstaande vacatures in vergelijking met het verleden, wat wijst op aanhoudende tekorten aan arbeidskrachten.

Sterktes

- Sterke industriële basis (23% van het bbp in 2022)
- Lage structurele werkloosheid; goed ontwikkeld stagesysteem
- Veel exporterende kleine en middelgrote familiebedrijven (Mittelstand)
- Consensusgerichte politiek, institutioneel systeem dat representativiteit bevordert

Zwaktes

- Afnemende beroepsbevolking sinds 2020, ondanks de immigratie
- Sterke afhankelijkheid van internationale energie-invoer (aandeel van netto-invoer in binnenlands verbruik was 64% in 2021)
- Grote economische afhankelijkheid van buitenlandse handel, die vooral gericht is op enkele landen zoals China
- Prominentie van de auto- en de mechanische industrie, met name in de export (29% van de totale export in 2022)
- Capaciteitsbeperkingen, onvoldoende investeringen (vooral in internettoegankelijkheid) en durfkapitaal beperken de productiviteitswinsten.

Handelsbeurzen

↑ **Export** of goods as a % of total

 United States of America	10%
 France	7%
 Netherlands	7%
 China	7%
 Poland	6%

↓ **Import** of goods as a % of total

 Netherlands	14%
 China	9%
 Belgium	6%
 Poland	6%
 Italy	5%

- Na stijgingen in juli en augustus zijn de exporten in september in waarde met 1,7% gedaald.
- De export naar landen buiten de Europese Unie (EU) daalde in oktober verder en ligt nog steeds 6,5% lager dan in oktober 2023, voornamelijk door zwakke uitvoer naar China en de Verenigde Staten.
- De exportorders zijn de afgelopen maanden echter weer aangetrokken, dankzij het bredere herstel van de wereldwijde vraag.
- Inflatie zal in 2024 naar verwachting verder dalen en stabiliseren rond 3%.
- Na de verkiezing van de nieuwe regering en de komst van een andere politieke kleur aan de macht, worden nieuwe trends verwacht, vooral op het vlak van economie en energie.
- Overschot op lopende rekening herstelt door verbeterde ruilvoet, toenemende exportvolumes en afnemende importvolumes.
- Structureel tekort op de dienstenbalans zal waarschijnlijk toenemen nu meer Duitsers hun vakantie in het buitenland doorbrengen.

2. Bijkomende indicatoren

Economische indicatoren

U vindt de belangrijkste sociaaleconomische indicatoren voor dit land en zijn handel met Brussel en België in de publicatie "Brussel en de wereld - Landenstatistieken" op analytics.brussels, de online databibliotheek van hub.brussels.

De publicatie "Brussel en de wereld - Algemene statistieken" bevat ook gegevens over de handel tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de rest van de wereld, per continent en per grote wereldregio. Dezelfde gegevens zijn ook beschikbaar voor de verschillende gewesten van België en voor België in zijn geheel.

Sociale en milieu-indicatoren

Als u wilt weten hoe België ervoor staat op sociaal, economisch en milieuvlak, kunt u een reeks samengestelde indicatoren van de Europese Commissie raadplegen, gestructureerd volgens de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen¹ van de Verenigde Naties en de 6 prioritaire beleidsdomeinen van de Europese Commissie².

Vrijhandelsovereenkomsten

Europese overeenkomsten hebben een grote invloed op de toegankelijkheid van de markt en de handel met bepaalde landen. De links hieronder, gepubliceerd door de Europese Commissie, geven je alle informatie die je nodig hebt over vrijhandelsovereenkomsten en handelsbelemmeringen. Bestaande overeenkomsten, overeenkomsten die nog niet geratificeerd zijn en overeenkomsten waarvan verwacht wordt dat ze geratificeerd zullen worden, kunnen hier geraadpleegd worden :

- Vrijhandelsovereenkomsten

- Handelsbelemmeringen

Bijkomende informatie

De Wereldbank is een internationale organisatie die statistieken verzamelt over economische, sociale factoren, instituties, en milieufactoren in bijna alle landen ter wereld. Deze indicatoren, die beschikbaar zijn vanaf 1960 tot vandaag, geven betrouwbare informatie over onder meer bevolking, ontwikkeling en duurzaamheid. (niet alle gegevens voor alle landen zijn beschikbaar tot op het laatste jaar). Ook geeft de database de mogelijkheid om landen te vergelijken.

- World Bank indicators

¹ Geen armoede, Geen honger, Goede gezondheid en welzijn, Kwaliteitsonderwijs, Gendergelijkheid, Schoon water en sanitaire voorzieningen, Schone en betaalbare energie, Fatsoenlijk werk en economische groei, Industrie, innovatie en infrastructuur, Verminderde ongelijkheden, Duurzame steden en gemeenschappen, Duurzame consumptie en productie, Actie tegen klimaatverandering, Leven in het water, Leven op het land, Vrede, rechtvaardigheid en doeltreffende instellingen, Partnerschappen om de doelen te bereiken.

² Een groen pact voor Europa, Een economie ten dienste van de mensen, Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk, Een sterker Europa op het wereldtoneel, Bevordering van onze Europese manier van leven, Een nieuwe impuls voor de Europese democratie.

3. Ter plaatse: een stappenplan

Markttoegang en eerste contacten

Prospecteren

- "Duitsers verkopen in het Engels, maar kopen liever in het Duits" – hier komt langzaam aan verandering in, al is het in sommige sectoren nog altijd in het Duits te doen.
- Duitsland is een zeer prijsbewuste markt – controleer je concurrentiepositie in de grootste markt van Europa.
- Voor alle consumptiegoederen is het een goed idee de marktomvang te controleren en na te gaan tegen welke prijs soortgelijke producten al in Duitsland worden verkocht.
- In sommige sectoren kunnen agenten de geschikte partner zijn – wettelijk zijn ze zeer goed beschermd in Duitsland.
- Duitsland is een gedecentraliseerd land bij uitstek; Berlijn is de politieke, maar niet de economische hoofdstad van het land, de economische macht is over het hele land verspreid.
- Duitsers willen weten met wie ze te maken hebben – zorg voor een website (bij voorkeur in het Duits, op zijn minst in het Engels) waarnaar je kunt verwijzen – in Duitsland is een 'imprint' met de bedrijfsgegevens verplicht.
- Als je een bedrijf wilt bereiken dat je niet kent, bel ze dan, desnoods in het Engels, een gewone e-mail zal ongelezen worden verwijderd. Na het eerste gesprek kun je een e-mail schrijven waarin je verwijst naar je gesprek.

Exporteren

Ondernemingsvormen

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste rechtsvormen in Duitsland. Houd er rekening mee dat een bedrijf in Duitsland wettelijk verplicht is om zijn rechtsvorm aan te geven als OHG, GmbH of AG.

- Eenmanszaak (Einzelunternehmen): meestal gekozen door ondernemers die hun eigen bedrijf alleen willen leiden
- Personenvennootschap (Personengesellschaft): wanneer twee of drie personen of bedrijven als eenmanszaak samenwerken
 - Offene Handelsgesellschaft (**OHG**): ook bekend als vennootschap onder firma, bestaat minimaal uit twee partners. Er is geen aansprakelijkheidslimiet voor elke partner. Een OHG kan ook rechtspersonen opnemen, ook al zijn ze opgericht onder Duits of buitenlands recht.
 - Civielrechtelijke vennootschap (Gesellschaft bürgerlichen Rechts - **GbR**): dit type vennootschap wordt gedefinieerd als een vereniging van rechts- en/of natuurlijke personen die een verenigd contractueel doel willen bereiken. Deze

rechtsvorm is vooral geschikt voor starters die hun bedrijf in samenwerking willen lanceren.

- Kapitaalvennootschap (Kapitalgesellschaft - **KG**): dit type bedrijf is verwant aan een OHG. Bij een KG is er een optie om de aansprakelijkheid van sommige partners te beperken.
- Commanditaire vennootschap op aandelen (Kommanditgesellschaft auf Aktien - **KGaA**): dit is een minder gebruikelijke bedrijfsvorm. Het is een combinatie van een naamloze vennootschap (AG) en een commanditaire vennootschap (KG).
- Kapitaalvennootschap (Kapitalgesellschaft): de favoriete rechtsvorm voor de meeste startende en gefinancierde bedrijven.
 - Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (Gesellschaft mit beschränkter Haftung - **GmbH**): deze bedrijfsvorm wordt het meest gebruikt bij het starten van een bedrijf in Duitsland
 - Naamloze vennootschap (Aktiengesellschaft - **AG**): een particuliere persoon kan dit type bedrijf oprichten met een kapitaal van minstens ongeveer 50.000 euro
- Vzw's in Duitsland: buitenlandse ingezetenen en Duitse burgers kunnen ook een vzw (Gemeinnützige GmbH - **gGmbH**) oprichten wanneer ze een bedrijf willen starten in Duitsland.

Registratie van het nieuwe bedrijf

- Registratie bij het Duitse handelsregister via een Duitse notaris is verplicht. Sinds augustus 2022 kan dit online worden gedaan.
- Na registratie in het handelsregister wordt de GmbH een rechtspersoon en bestaat de beperkte aansprakelijkheid.
- Voordat de bedrijfsactiviteiten van start gaan, moet het bevoegde plaatselijke handelskantoor (Gewerbe-/Ordnungsamt) op de hoogte worden gebracht van de geplande activiteit. Een bedrijfsvergunning is in de meeste gevallen niet nodig om een bedrijf te registreren. In sommige sectoren kan een vergunning of autorisatie vereist zijn.

Steun en subsidies

Ontdek alle subsidies voor Brusselse bedrijven op de website van Brussel Economie en Werkgelegenheid.

Interessante markten voor een eerste export

- **Digitalisering van de medische sector**
 - De coronacrisis is een versneller gebleken voor de digitalisering in Duitsland in het algemeen. De medische sector staat nu meer dan ooit open voor nieuwe oplossingen, omdat er echt behoefte is aan modernisering.
 - De medische sector in Duitsland is echter extreem gereguleerd en oplossingen moeten op maat worden gemaakt, rekening houdend met deze regelgeving en het terugbetalingsbeleid van het gezondheidszorgsysteem.
- **Koolstofvrij maken van de Duitse industrie**
 - De Duitse chemische industrie en de Duitse staalindustrie zijn toonaangevende industriële sectoren in Europa. Beide industrieën streven naar decarbonisatie om hun koolstofvoetafdruk te verkleinen en zullen daarom de komende jaren een transitie inzetten naar waterstof. Deze decarbonisatietrend zal nieuwe investeringsmogelijkheden creëren in de hele waardeketen: voor de productie van koolstofarme chemicaliën, voor de productie van groen staal en voor technologieleveranciers die deze transitie mogelijk maken.
- **Start-ups in Duitsland**
 - Er zijn meer dan 60.000 start-ups in zeer gespecialiseerde sectoren in het hele land. Als Europa's grootste economie en grootste markt speelt Duitsland een belangrijke rol binnen de Europese start-upwereld. Het land is zeer concurrerend in vergelijking met andere internationale start-upcentra dankzij een aantal eenhoorns (waaronder Celonis, FlixBus en N26). Alleen al in Berlijn zijn er meer dan 6.000, verspreid over alle sectoren. Internationale start-ups worden daar opgericht en beschouwen de stadstaat als een ideale testmarkt.
- **Duurzame bouw**
 - Duitsland moet een inhaalslag maken op het gebied van duurzaam bouwen en kijkt naar België vanwege onze positieve reputatie op dit gebied. Het hele land heeft behoefte aan betaalbare huisvesting die moet voldoen aan ambitieuze en klimaatvriendelijke regelgeving.
- **Circulaire economie**
 - De circulaire economie zal naar verwachting een jaarlijkse groei van meer dan vijf procent laten zien en tegen 2030 een marktvolume van 32 miljard euro bereiken.
 - Duitsland loopt al lang voorop in de transitie naar een circulaire economie. Vooruitstrevend beleid en initiatieven stimuleren een efficiënt gebruik van hulpbronnen en afvalvermindering. De sector heeft het potentieel om nieuwe businessopportuniteiten, werkgelegenheid en milieuvoordelen te creëren en bij te dragen aan de Duitse doelstellingen voor duurzame ontwikkeling.

Vakbeurzen

Duitsland is een van de traditionele beurslanden met 70 beurslocaties. Het land heeft vier van de tien grootste beurscentra ter wereld en verschillende organisatoren behoren tot de top 10 van de wereld. Elk jaar worden er 160 tot 180 internationale en nationale beurzen gehouden in Duitsland. Deze beurzen trekken meer dan 180.000 exposanten en tien miljoen bezoekers:

AUMA - Vereniging van de Duitse Beursindustrie - AUMA

AGRITECHNICA

's Werelds grootste handelsbeurs voor
landbouwmachines en -uitrusting
09-15.11.2025 - Hannover
<https://www.agritechnica.com>

Anuga

's Werelds grootste handelsbeurs voor
voedingsmiddelen en dranken
04-08.10.2025 - Keulen
<https://www.anuga.de/>

Automechanika

Internationale beurs voor de auto-
onderdelenindustrie
10-14.09.2024 - Frankfurt
<https://automechanika.messefrankfurt.com>

Bauma

's Werelds toonaangevende vakbeurs voor
bouwmachines, machines voor
bouwmaterialen, mijnbouwmachines,
bouwvoertuigen en bouwuitrusting
7.- 13.04.2025 - München
<https://bauma.de>

BIOFACH + VIVANESS

's Werelds grootste handelsbeurs voor
biologische voeding / Internationale
handelsbeurs voor biologische
verzorgingsproducten
11.-14. 2.2025 - Neurenberg
<https://www.biofach.de>

DMEA

Europa's toonaangevende platform voor
digitale gezondheidszorg
April 2025, TBD - Berlijn
<https://www.dmea.de>

DMEXCO

De ontmoetingsplaats voor hoofdrolspelers
in digitaal zakendoen, marketing en
innovatie
18.-19.9.2024, Keulen

www.dmexco.com

FRUIT LOGISTIEK

Internationale handelsbeurs voor
marketing in de fruit- en groentesector
5 - 7.2.2025 - Berlijn
<https://www.fruitlogistica.com/>

Gamescom

's Werelds toonaangevende beurs voor
computer- en videogames
21.-25.8.2024 - Keulen
<https://glowstaff.de/en/gamescom-cologne-en/>

Hannover Messe

's Werelds toonaangevende beurs voor
industriële transformatie
31.3.-4.4.2025 - Hannover
<https://www.hannovermesse.de>

IFA

Een van 's werelds grootste beurzen voor
consumentenelektronica en
huishoudapparaten
6.-10.9.2024 - Berlijn
<https://www.ifa-berlin.com/>

IFAT München

's Werelds toonaangevende vakbeurs voor
water-, afvalwater-, afval- en
grondstoffenbeheer
13.-17.5.2024 - München
www.ifat.de

InnoTrans

Toonaangevende internationale beurs voor
spoor- en transporttechnologie
24.-27.9.2024 - Berlijn
<https://www.innotrans.de>

Internorga

Internationale handelsbeurs voor de hotel-,
gastronomie- en bakkerijsector

14.-18.3.2025 - Hamburg
<https://www.internorga.com/>

ISM Süßwarenmesse

's Werelds toonaangevende vakbeurs voor
zoetwaren en snacks
2.-5.2.2025 - Keulen
<https://www.ism-cologne.de/>

ITB

De grootste toerismebeurs ter wereld
4.-6.3.2025 - Berlijn
<https://www.itb.com>

IT-TRANS

Internationale conferentie en
tentoonstelling over slimme stedelijke
vervoerssystemen
14.-16.5.2024 - Karlsruhe
<https://www.it-trans.org>

Medica/Compamed

's Werelds grootste handelsbeurs voor de
medische industrie, inclusief medische
technologie, elektromedische apparatuur,
laboratoriumapparatuur, diagnostiek en
farmaceutica

11.-14.11.2024 - Düsseldorf
<https://www.medica.de/>

parts2clean

Toonaangevende internationale
handelsbeurs voor industriële onderdelen
en oppervlaktereiniging
7.-9.10.2025 - Stuttgart
<https://www.parts2clean.de>

ProWein

Internationale handelsbeurs voor wijn en
alcoholische dranken
16.-18.3.2025 - Düsseldorf
www.prowein.de

WindEnergie

WindEnergy Hamburg is een van 's
werelds grootste en belangrijkste platforms
in de windenergiesector voor het
uitwisselen van nieuws en ideeën, het
netwerken en het sluiten van grote deals
24.- 27.9.2024 - Hamburg
<https://www.windenergyhamburg.com>

4. Ondernemingsklimaat

- **Hiërarchie en structuur:**
 - Goed gedefinieerde hiërarchische structuren met duidelijke gezagslijnen.
 - Top-down besluitvorming waarbij het senior management taken delegeert.
- **Efficiëntie en precisie:**
 - Efficiëntie, precisie en grondigheid zijn gewaardeerde kwaliteiten.
 - Stiptheid en het halen van deadlines zijn essentieel.
- **Professionaliteit:**
 - Een professionele instelling en navolging van het bedrijfsbeleid zijn cruciaal.
 - Er wordt een hoog prestatieniveau verwacht.
- **Werk-privébalans**
 - Sterke werkethiek in balans met aandacht voor vrije tijd.
 - Flexibele werktijden, deeltijdse opties en royale verlofdagen zijn de norm.
 - Naleving van feestdagen en regionale verschillen.
 - Er wordt rekening gehouden met vakantiedagen bij het plannen van bedrijfsactiviteiten.
- **Teamwerk en samenwerking:**
 - Nadruk op teamwerk, eerder dan op individuele prestaties.
 - Stimuleren van samenwerking om gemeenschappelijke doelen te bereiken.
- **Directe communicatie:**
 - Directe communicatiestijl met de nadruk op eerlijkheid en duidelijkheid.
 - Respectvol aanspreken met titels en achternamen in het begin – in het Duits hou je het meestal bij Mr./Mrs./Dr. enzovoort, je spreekt niet snel iemand aan met de voornaam.
- **Outfit en kleding:**
 - Conservatieve en formele zakelijke kleding (afhankelijk van de sector en de regio).
 - Een verzorgde professionele uitstraling is belangrijk.
- **Taal:**
 - Goede beheersing van het Engels is gebruikelijk, maar enkele basiszinnen in het Duits worden op prijs gesteld.
 - Moeite doen om in het Duits te communiceren helpt een goede verstandhouding op te bouwen.

Met Gen Z die de arbeidsmarkt betreedt en in het post-Covid-tijdperk, beginnen veel van deze tradities af te zwakken. Thuiswerk wordt standaard aangeboden in vacatures, en zelfs systemen met een vierdaagse werkweek worden soms overwogen en gewenst – de work-life balance wordt steeds belangrijker.

In de start-upwereld is Engels de voertaal, pakken zie je er zelden; sneakers en meer informele kleding zijn de norm. In het algemeen is de stropdas aan het verdwijnen, al verschilt dat nog steeds per sector en regio.

5. Wat kunnen wij voor jou betekenen?

Onze contacten ter plaatse

De Algemeen Afgevaardigden van het BHG en de Lokale Vertegenwoordigers die in dienst zijn van hub.brussels, zijn officiële vertegenwoordigers van de Brusselse regering in het buitenland. Ze ondersteunen Brusselse bedrijven die willen exporteren en zoeken en prospecteren nieuwe investeerders.

Ze hebben de informatie, expertise en diepgaande kennis over de specifieke kenmerken van verschillende buitenlandse markten. Op basis van die kennis helpen ze bij het verfijnen en afstemmen van uw exportplannen, met advies over regelgeving, concurrentie, markttoegangsvoorwaarden, vergunningen, enz. Bovendien kunnen ze u helpen met uw vragen over export, bepaalde sectoren binnen het rechtsgebied, contacten met tussenpersonen, bedrijfscultuur en nog veel meer.

Nikola Winzler

Germany

Embassy of Belgium
Jaegerstrasse 52-53
D-10117 Berlin
Germany

+4930206586406

+4915901770785

berlin@hub.brussels

Nuttige websites om je in te verdiepen

www.gtai.de - Germany Trade & Invest, biedt zeer interessante artikelen over de Duitse economie in verschillende sectoren.

www.debelux.org - Duits-Belgisch-Luxemburgse Kamer van Koophandel

www.destatis.de - Duits Federaal Statistisch Bureau

www.handelsregister.de - Duits handelsregister

Mapping van Duitse clusters: [Clusterplattform Deutschland - Startseite](#)

Instituut voor economisch onderzoek van Halle - [IWH - Leibniz-Institut für Wirtschaftsforschung Halle \(iwh-halle.de\)](#)